Για την Υπομονή και την Ευχαριστία (Μέγας Βασίλειος)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 19 Σεπτεμβρίου, 2011

«Για όλα», λέει ο Απόστολος, «να ευχαριστείτε τον Θεό». **Πώς όμως είναι δυνατόν, απαντούν μερικοί, να ευχαριστούμε για όλα; Πώς να μην ξεσπά κανείς σε θρήνους και δάκρυα, όταν η ψυχή είναι βουτηγμένη στη λύπη εξαιτίας των διαφόρων συμφορών, και όταν κεντιέται από τις λόγχες του πόνου; Πώς να ευχαριστήσει τον Θεό, σαν νά 'ταν αυτά δωρεές και ευλογίες και όχι θλίψεις και βάσανα;**

Αν ξεσπάσουν, λέει κάποιος, όλες εκείνες οι **κατάρες** που ξεστόμισε ο εχθρός μου εναντίον μου, πώς θα μπορέσω να ευχαριστήσω γι' αυτό τον Θεό; Αν ο **θάνατος** αρπάξει το μικρό παιδί μιας μάνας και την καταπληγώσει έτσι, που ο πόνος να είναι μεγαλύτερος από τις ωδίνες του τοκετού, πώς μπορεί αυτή να μη θρηνεί και να μην οδύρεται; Με ρωτάς πώς; Σου απαντώ: Αν αυτή η μητέρα σκεφθεί πως**ο Θεός είναι στοργικότερος Πατέρας για το παιδί της, παρά αυτή που το έχει γεννήσει** . Επιπλέον, ότι **Εκείνος προνοεί και φροντίζει με πιότερη από τη δική της γνώση**.

Γιατί λοιπόν δεν αφήνουμε τον Πάνσοφο Θεό να κυβερνήσει τα δημιουργήματά Του κατά το θέλημα Του; Γιατί αγανακτούμε σαν να χάνουμε κάτι από τα δικά μας υπάρχοντα και υποφέρουμε για όσους πέθαναν, σαν αυτοί να έχουν, κατά κάποιο τρόπο , υποστεί κάποια αδικία; Να συλλογίζεσαι, λοιπόν, αγαπητέ μου, πως **το παιδί σου δεν πέθανε, αλλά ότι γύρισε πίσω σ' Εκείνον που σου το έχει δωρίσει** . Ούτε πέθανε ο φίλος σου, αλλά ότι **έχει φύγει για ταξίδι· και απλά, ότι έχει πάρει λίγο νωρίτερα από μας το δρόμο, στον οποίο οπωσδήποτε και εμείς αργότερα θα πορευθούμε.** Ας είναι η εντολή του Θεού διαρκώς στο νου σου, για να σε φωτίζει και να πλαταίνει το λογισμό σου, ώστε να ξεχωρίζεις σωστά και να εκτιμάς ανάλογα τα διάφορα συμβάντα της ζωής. Αν αυτή η εντολή κυβερνά την ψυχή σου, θα τη διδάσκει το νόημα του κάθε γεγονότος και δεν θα της επιτρέψει να επηρεάζεται απ' όλα όσα απροσδόκητα συμβαίνουν στη ζωή. **Να υπομένεις και να είσαι προετοιμασμένος για να δεχθείς τα χτυπήματα**, όπως ο βράχος που τον δέρνουν τα κύματα. Να μένεις έτσι στερεός και ακλόνητος στο ξαφνικό ανεμόδαρμα και στο ξέσπασμα των κυμάτων.

Θα πρέπει να μη σκέπτεσαι με λογισμό θνητού για το θάνατο κάποιου άλλου θνητού

ανθρώπου. Γιατί αποδέχθηκες σαν κάτι αναπάντεχο το θάνατο του παιδιού; Αν σε είχε ρωτήσει κανείς τη στιγμή που γεννήθηκε το παιδί, πώς είναι το νεογέννητο, τί θα του απαντούσες; Δεν θα τού 'λεγες πως αυτό δεν είναι τίποτα περισσότερο από άνθρωπος; Αν όμως είναι άνθρωπος, είναι κατά συνέπεια θνητός. Πού είναι λοιπόν το παράξενο που ένας θνητός πέθανε; Δεν βλέπεις τον ήλιο που ανατέλλει και δύει; Δεν βλέπεις το φεγγάρι που γεμίζει και πάλι λίγο-λίγο χάνεται; Δεν βλέπεις τη γη που ανθίζει και μαραίνεται; Ποιό πράγμα έχει φύση αμετάβλητη και αναλλοίωτη; Κύτταξε ψηλά τον ουρανό και στη συνέχεια τη γη. Και αυτά δεν είναι αιώνια. Γιατί *«ο ουρανός και η γη θα παρέλθουν»· «τα αστέρια θα πέσουν από τον ουρανό, ο ήλιος θα σκοτεινιάσει και η σελήνη δεν θα φωτίζει»,* λέει η Αγία Γραφή (*Ματθ. 24, 35· 29*). Ποιό είναι λοιπόν το παράδοξο, αν και εμείς, που είμαστε μέρος του κόσμου, απολαμβάνουμε τα ίδια με αυτά που συμβαίνουν στη δημιουργία;

Έχοντας όλα αυτά στο νου σου, να υπομένεις ατάραχα όσα από αυτά τύχει να βρουν στη ζωή και εσένα. **Δεν εννοώ βέβαια να στέκεσαι με απάθεια, ούτε με αναισθησία -γιατί τί αμοιβή μπορεί να δεχθεί η αναισθησία- αλλά να σηκώνεις καρτερικά τον πόνο και τα βαριά χτυπήματα των συμφορών**.

Να τα υπομένεις όλα σαν γενναίος αγωνιστής που φανερώνει τη δύναμη και την ανδρεία του, όχι μονάχα με την αντίσταση που προβάλλει προς τους αντιπάλους του, αλλά και με την αντοχή του στα χτυπήματα που καταφέρνουν αυτοί εναντίον του. Να κρατάς την ψυχή σου ορθή και ακαταπόνητη και έτσι να ξεπερνάς κάθε τρικυμία. **Η στέρηση αγαπημένου παιδιού ή προσφιλούς συζύγου ή κάποιου συγγενή και φίλου, δεν μπορεί να λογιασθεί ως συμφορά για όποιον είναι προετοιμασμένος και για εκείνον που κατευθύνεται από ώριμη σκέψη και δεν περνά τη ζωή του όπως του τυχαίνει και όπως έρχεται**. Γιατί, **πράγματι, ο χωρισμός από τα οικεία πρόσωπα είναι δυσβάσταχτος,** ακόμη και στα άλογα ζώα. Μού 'τυχε μάλιστα, να δω κάποτε ένα βόδι στο παχνί του που δάκρυζε, γιατί είχε ψοφήσει το βόδι που είχε ταίρι στο ζυγό. Και τα άλλα επίσης ζώα μπορούμε να τα δούμε να εξαρτώνται από τα άλλα ζώα ή από τα πράγματα που έχουν σχέση με την καθημερινή ζωή τους. **Δεν είναι άλλωστε παράξενο το ότι μια μακροχρόνια σχέση γεννά μια καλή φιλία. Το να θρηνεί όμως κανείς εξαιτίας της απώλειας ενός προσώπου που τον έδενε μαζί του ένας μακροχρόνιος δεσμός, είναι εντελώς παράλογο πράγμα.** Έχεις, για παράδειγμα, παντρευθεί μια ευχάριστη και χαρούμενη γυναίκα, που σε κάνει και εσένα χαρούμενο και ευτυχισμένο, που πολλαπλασιάζει όλα τα αγαθά, χωρίς να στέκεται στα δυσάρεστα. Και αυτή η γυναίκα έφυγε ξαφνικά και απροσδόκητα από αυτή τη ζωή.

Μην εξαγριωθείς μ' αυτό που συνέβη, ούτε να το ρίξεις στην τύχη, σαν να μην υπάρχει Θεός που κυβερνά τον κόσμο. Να μην πεις ότι ο Δημιουργός είναι κακός και μολύνεις με τέτοιες ιδέες το νου σου, πέφτοντας σε βαριά

θλίψη. Να μη φύγεις δηλαδή από τα όρια της ευσεβούς ζωής και του σωστού ήθους. Η συζυγία ασφαλώς σας έκανε ως *«ένα άνθρωπο»* (*Γεν. 2, 24 πρβλ. και Ματθ. 19, 5*) γι' αυτό **έχει ανάγκη από πολλή κατανόηση εκείνος που υποφέρει αυτό τον βίαιο χωρισμό. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι σου επιτρέπεται να σκέπτεσαι ή να λες ανάρμοστα πράγματα.**

Σκέψου πως ο Θεός που μας έπλασε μας χάρισε την ψυχή. Εκείνος όρισε να επιλέγουμε τον τρόπο της ζωής μας και να φεύγουμε από αυτή τη ζωή κάτω από διαφορετικές συνθήκες. Διότι σε άλλον ο Θεός οικονόμησε να ζήσει στη γη περισσότερο και σε άλλους -ανάλογα με τη δικαιοσύνη και την πανσοφία Του και για ανεξερεύνητους για μας λόγους- να ελευθερώνονται από τα δεσμά αυτού του σώματος σε πιο νεαρή ηλικία. Όπως λοιπόν γίνεται με τους φυλακισμένους, που άλλων οι ποινές διαρκούν περισσότερο και άλλων λιγότερο, έτσι συμβαίνει και με τις ψυχές, άλλες κρατιούνται περισσότερο σ' αυτή τη ζωή και άλλες λιγότερο, ανάλογα με ό,τι τους αξίζει.

Ο Πάνσοφος Θεός μας δημιούργησε με **αιώνια προοπτική**, **την οποία ο ανθρώπινος νους δεν είναι σε θέση να προσλάβει**. Εκείνος γνωρίζει όλες τις λεπτομέρειες που αφορούν στη ζωή του καθενός μας. Δεν άκουσες τον προφήτη Δαυίδ που λέει, *«ελευθέρωσε από τη φυλακή την ψυχή μου»* (*Ψαλμ. 141, 8*); Δεν θυμάσαι τι είπε ο δίκαιος Συμεών, όταν δέχθηκε στις αγκάλες του τον Κύριό μας; Τί αναφώνησε; Δεν είπε *«τώρα απόλυσε από τη ζωή τον δούλο Σου, Δέσποτα»* (*Λουκ. 2, 29*); **Αυτός που βιάζεται για την αιώνια ζωή, του είναι η παραμονή στη γη βαρύτερη από κάθε κόλαση και φυλακή**. Μη ζητάς λοιπόν να συμβεί και με τις ψυχές εκείνο που θα σου άρεσε. Συλλογίσου καλύτερα, ότι καθετί γήινο φεύγει από τη ζωή και ότι οι άνθρωποι μοιάζουν με οδοιπόρους, που συνήθως βαδίζουν μαζί με άλλους συνοδοιπόρους τους και που, λόγω της συμπόρευσης, έχουν συνδεθεί μεταξύ τους.

Οι οδοιπόροι, επειδή γνωρίζουν ότι δεν θα συμπορεύονται για πολύ και ότι κάποια στιγμή θα πρέπει να αλλάξουν κατεύθυνση και να χωρίσουν, δεν αφήνουν την καρδιά τους να προσκολλάει στους συνοδοιπόρους τους. Αλλά, έχοντας καθένας στο νου του το σκοπό, για τον οποίο οδοιπορεί, τραβάει τον δικό του δρόμο.

Το ίδιο συμβαίνει και μ' αυτούς που έχουν συνδεθεί με δεσμούς γάμου ή με κάποια άλλη σχέση αυτής της επίγειας ζωής. Καθένας δηλαδή έχει το δικό του τέρμα. Εφόσον έτσι συνέβη και έχουν συνδεθεί μεταξύ τους με επίγειους δεσμούς, είναι φυσικό να χωρισθούν και να αλλάξουν πορεία, όταν τερματισθεί και καταλυθεί η παραμονή τους στην εφήμερη αυτή ζωή. **Είναι λοιπόν χαρακτηριστικό ευγνώμονος ψυχής, το να μη δυσανασχετεί για το χωρισμό, αλλά να ευχαριστεί τον Θεό που είχε τόσο χρόνο τέτοιο συνοδοιπόρο.**

Εσύ, όμως, άνθρωπέ μου, **όταν ζούσε η γυναίκα σου ή ο φίλος σου ή το παιδί σου ή οποιοσδήποτε άλλος από αυτούς που τώρα θρηνείς, δεν ευχαριστούσες τον Θεό για ό,τι είχες**. **Δεν ευγνωμονούσες Εκείνον που σου τα χάριζε**. Αλλά, **αντίθετα**, **Τον κατηγορούσες γι' αυτά που δεν είχες και για ό,τι θεωρούσες ότι σου έλειπε.** Αν θα ζούσες, για παράδειγμα, μόνος με τη γυναίκα σου, τότε θα παραπονιόσουν γιατί δεν θα είχες παιδιά. Και αν πάλι είχες παιδιά, θα γκρίνιαζες γιατί δεν θα είχες πλούτη ή γιατί θα έβλεπες μερικούς, που δεν θα τους συμπαθούσες, να ευημερούν.

Πρόσεχε λοιπόν μήπως γι' αυτή τη στέρηση έχουμε γίνει εμείς αιτία . Και αυτό, **γιατί δεν ήμασταν ευχαριστημένοι με αυτούς που είχαμε -όταν εκείνοι ήταν στη ζωή**- και τώρα μόλις έφυγαν από τον κόσμο, τους κλαίμε και νιώθουμε πως μας λείπουν και τους στερούμαστε. **Επειδή δεν ευχαριστούμε τον Θεό για ό,τι έχουμε, γι' αυτό ο Θεός μας τα στερεί, ώστε να συναισθανθούμε την ευεργεσία.** Συμβαίνει σε μας αυτό ακριβώς που γίνεται με τα μάτια μας. Αυτά δεν είναι δυνατόν να ξεχωρίσουν τα γράμματα και να διαβάσουν το κείμενο, όταν το βιβλίο είναι κολλημένο στα βλέφαρα, αλλά χρειάζεται την κανονική απόσταση, για να μπορέσουν να δουν τις λεπτομέρειες των στοιχείων. Έτσι είναι και οι **αχάριστες ψυχές. Έρχονται δηλαδή σε συναίσθηση, όταν χάσουν αυτό που είχαν**. Γιατί, **όσο απολάμβαναν τα αγαθά, δεν ευγνωμονούσαν Εκείνον που τους τα είχε χαρίσει** . Μόλις όμως τα έχασαν, τότε θυμήθηκαν και άρχισαν να αναπολούν με ευχαρίστηση ό,τι στο παρελθόν απολάμβαναν, χωρίς όμως να το εκτιμούν.

Καθένας μας, αν έχει ευγνώμονα καρδιά, οφείλει να ευχαριστεί σε κάθε περίσταση και για καθετί τον Θεό. **Να ευγνωμονεί τον Θεό για καθετί που ζει και για ό,τι Εκείνος του έχει χαρίσει** . Όλοι μας έχουμε τόσα να αναλογισθούμε. Και μάλιστα, όχι δυσάρεστα και θλιβερά, αλλά ευχάριστα. Βλέποντας λοιπόν τα χειρότερα, υπολογίζει τη μεγάλη αξία που έχουν όσα κατείχε στο παρελθόν και όσα τώρα απολαμβάνει. **Είσαι δούλος;** Αλλά υπάρχουν άλλοι σε χειρότερη μοίρα από σένα. Να ευχαριστείς τον Θεό γιατί τουλάχιστον δεν έχεις καταδικασθεί να γυρίζεις τη μυλόπετρα και δεν σε ξυλοφορτώνουν.

Ποτέ δεν θα λείψουν οι αφορμές για να ευχαριστεί κανείς τον Θεό , ακόμη και στην περίπτωση που βρίσκεται σε κατάσταση δουλείας. Μπορεί να ευχαριστείς τον Θεό γιατί δεν είσαι δεμένος με χειροπέδες ή στο ξύλο. Αλλά και εκείνος που είναι δεμένος έχει λόγους να ευχαριστεί τον Θεό και μόνο για το ότι είναι στη ζωή. Γιατί βλέπει τον ήλιο, γιατί αναπνέει τον αέρα, για τα πάντα πρέπει να ευχαριστεί.

Σε τιμωρούν άδικα; Να χαίρεσαι καθώς θα αναλογίζεσαι και θα ελπίζεις **στα αιώνια**. **Καταδικάσθηκες δίκαια;** Και πάλι να ευχαριστείς γιατί τιμωρείσαι για τις πράξεις σου, αλλά **δεν θα κατακριθείς αιώνια** για τα αμαρτήματά σου. Έτσι

λοιπόν, σε κάθε περίπτωση της ζωής του, μπορεί ο ευγνώμονας να βρίσκει αφορμές, για να ευχαριστεί τον Ευεργέτη του.

Δυστυχώς όμως σήμερα οι περισσότεροι άνθρωποι έχουν πάθει αυτό που συμβαίνει στους αχάριστους και στους γκρινιάριδες. **Γιατί αυτοί περιφρονούν όσα έχουν και δεν τα εκτιμούν. Αντίθετα, επιθυμούν ό,τι στερούνται και ό,τι δεν έχουν**. **Γιατί με το να μην υπολογίζουν και με το να μην εκτιμούν όσα έχουν -και όσα οι άλλοι στερούνται- και με το να συγκρίνουν τον εαυτό τους με εκείνους που έχουν περισσότερα, στενοχωριούνται και θλίβονται, λες και ήταν ιδιοκτήτες αυτών που οι άλλοι έχουν και σαν να τους τα έχουν πάρει εκείνοι άδικα** . Έτσι ο δούλος λυπάται γιατί δεν είναι ελεύθερος. Θλίβεται γιατί δεν κατάγεται από ονομαστή γενιά και γιατί δεν έχει να ονοματίσει επτά ένδοξους προγόνους του, οι οποίοι θα ήταν διακεκριμένοι για τα όμορφα άλογά τους ή που θα είχαν αναδειχθεί νικητές στις θηριομαχίες.

Αυτός που κατάγεται από ονομαστή γενιά μεμψιμοιρεί γιατί δεν είναι πλούσιος. Ο πλούσιος λυπάται γιατί δεν κυβερνά έθνη και λαούς. Ο στρατηγός θά 'θελε να είναι βασιλιάς. Ο βασιλιάς στενοχωριέται γιατί δεν κυβερνά όλα τα έθνη και τους λαούς της γης. Και με λίγα λόγια, **κανείς και για τίποτα δεν ευχαριστεί τον Ευεργέτη**.

Εμείς όμως, ας παραβλέψουμε εκείνα που δεν έχουμε και ας διώξουμε άπω πάνω μας κάθε λύπη για τις στερήσεις και τις ανέχειές μας. **Στις δυσκολίες μας ας πούμε στον Πάνσοφο Ιατρό:** «***Σε κάθε μικρή θλίψη βρίσκεται η παιδαγωγία σου για* μας**·» (*Ησ. 26, 16*). Και «***καλό ήταν που με ταπείνωσες***» (*Ψαλμ. 118, 71*). Ας *ομολογήσουμε,* μαζί με τον **Απόστολο**, ότι «***τα παθήματα αυτής της ζωής είναι ανάξια λόγου, μπροστά στη δόξα που πρόκειται να μας αποκαλυφθεί***» (*Ρωμ. 8, 18*). Ας παραδεχθούμε ότι «***πολύ λίγο τιμωρηθήκαμε σε σχέση με ό,τι έχουμε πράξει***» (*Ιώβ 15, 11*). **Ας ικετεύσουμε τον Κύριο** λέγοντας: «***Διόρθωσέ μας, Κύριε, αλλά με διάκριση και όχι με θυμό***» (*Ιερ. 10, 24*). Γιατί, «***όταν κρινόμαστε, παιδαγωγούμαστε από τον Κύριο, για να μην κατακριθούμε μαζί με τον κόσμο*** » (*Α' Κορ. 11, 32*). Στα ευχάριστα γεγονότα της ζωής, ας λέμε μαζί με τον Προφήτη:«***Τί να ανταποδώσω στον Κύριο για όλα αυτά που μας έχει δώσει;***» (*Ψαλμ. 115, 3*). **Ο Θεός μας έφερε από την ανυπαρξία στην ύπαρξη.** Μας τίμησε με λογικό, μας φώτισε να επινοούμε τέχνες, για να βοηθούμαστε στις ανάγκες της ζωής μας. Κάνει ώστε να αναφύονται από τη γη φυτά κατάλληλα για τη διατροφή μας. Μας έχει χαρίσει τη βοήθεια των ζώων. Για μας βρέχει ο ουρανός, για μας ανατέλει ο ήλιος. Για μας είναι στολισμένα τα βουνά και οι κάμποι, όπου καταφεύγουμε για να προφυλαχθούμε από όσες δυσκολίες μας προκαλούν οι ψηλές βουνοκορφές. Για χάρη μας τρέχουν τα ποτάμια, για χάρη μας αναβλύζουν οι πηγές. Για χάρη μας η θάλασσα καταλαγιάζει

και γαληνεύει, ώστε να τη διαπλέουμε άφοβα και να αναπτύσσουμε το εμπόριο. Για μας δίνει η γη πλούτη από τα μεταλλεία και κάθε άλλη χαρά και ανάπαυση. Ολόκληρη η κτίση μας χαρίζει τα δώρα της. Γιατί, με το να μας παρέχει τα αγαθά ολόκληρης της δημιουργίας ο Προνοητής Ευεργέτης μας, **μας πλουτίζει και μας συντηρεί**. **Γιατί όμως να στέκομαι στα μικρά; Για χάρη μας ήλθε ο Θεός στον κόσμο**. **Εξαιτίας της ανθρώπινης φύσης που είχε φθαρεί από την αμαρτία**, «ο *Θεός-Λόγος προσέλαβε σάρκα και σκήνωσε σε εμάς*» (Ιωάν. 1, 14). Ο Ευεργέτης ήλθε και σκήνωσε μαζί με τους αχάριστους. Ο Ήλιος της δικαιοσύνης (*Μαλαχ. 4, 2*) ήλθε σ' εκείνους που ήταν βουτηγμένοι στο σκοτάδι (*Ησ. 9, 2*). **Ο Απαθής ανέβηκε στο Σταυρό. Η Ζωή ήλθε προς το θάνατο, το Φως στον άδη, η Ανάσταση στους νεκρούς**. Ήλθε το Πνεύμα της υιοθεσίας, οι διαιρέσεις των χαρισμάτων, οι επαγγελίες των στεφάνων. Και με λίγα λόγια, ήλθαν όλες οι άλλες δωρεές, που είναι αναρίθμητες και για τις οποίες θα ταίριαζε ο λόγος του Προφήτη που λέει: *«Τί να ανταποδώσουμε στον Κύριο για όλα όσα μας έχει ανταποδοτικά χαρίσει;»* (*Ψαλμ. 115, 3*).

Δεν αναφέρθηκε βέβαια ο Ψαλμωδός απλά σ' αυτά που μας έχει χαρίσει, αλλά σ' αυτά που μας έχει ανταποδώσει ο Μεγαλόδωρος. Και όλα αυτά, σαν να μην ήταν ο Κύριος που έκανε την αρχή των δωρεών. Αλλά έφθασε να αμείβει τους ανθρώπους σαν να τους ανταποδίδει τις δικές Του δωρεές και ευεργεσίες, οι οποίες είχαν προηγηθεί. Γιατί ο Κύριος δέχθηκε και λόγιασε ως ευεργεσία την ευχαριστία των ανθρώπων, οι οποίοι είχαν δεχθεί τις δικές Του Θείες δωρεές.

Εκείνος που χαρίζει τον πλούτο ζητά από σένα, με το χέρι του φτωχού, την ελεημοσύνη. Και όταν δεχθεί ως ελεημοσύνη εκείνα που ο Ίδιος σου έχει χαρίσει, ξεπληρώνει στο ακέραιο τη δωρεά. *«Τί λοιπόν θα ανταποδώσουμε στον Κύριο, για όλα αυτά που μας έχει ανταμείψει»;* Δεν θέλω να ξαναπώ το λόγο του Προφήτη, ο οποίος, πολύ σωστά, εκφράζει την απορία του και εξετάζει τη φτώχια του, γιατί **δεν βρίσκει τίποτα αντάξιο να ανταποδώσει στον Θεό**. Γιατί **ο Θεός, εκτός από τις πολυάριθμες άλλες ευεργεσίες του, που καλύτερες δεν μπορεί κανείς να φαντασθεί, μας έχει υποσχεθεί και άλλες, ακόμα περισσότερες και πολυτιμότερες για τον μέλλοντα αιώνα**. Μας έχει ετοιμάσει τη δόξα και την τρυφή του **Παραδείσου**, τιμές ισάξιες με αυτές των αγίων Αγγέλων. **Θα χαρίσει στα παιδιά Του την τέλεια Θεογνωσία, πράγμα που δεν συγκρίνεται με κανένα από τα πράγματα αυτού του κόσμου**. Κάθε λογικό ον αυτό το αγαθό επιθυμεί. Μακάρι να αξιωθούμε να το απολαύσουμε και εμείς, **αφού πρώτα βέβαια καθαρίσουμε τους εαυτούς μας από τα πάθη**.

Μερικοί όμως λένε: **Πώς να εκδηλώσουμε την αγάπη και την ευσπλαχνία μας στο συνάνθρωπό μας -πράγμα που είναι σπουδαιότερο και τελειότερο απ' όλα τα άλλα αγαθά- αφού αυτά είναι *«τό πλήρωμα του νομού»*** (*Ρωμ. 13, 10*); Πώς θα συμμερισθούμε τον πόνο τους, αν δεν πάμε να επισκεφθούμε τους

θλιμμένους και αν δεν κλάψουμε μαζί τους; Αν δηλαδή μείνουμε ασυγκίνητοι, χωρίς να χύσουμε ούτε ένα δάκρυ, αλλά αντίθετα, ευχαριστούμε τον Θεό για αυτά που τους συνέβηκαν; Γιατί το να υπομένουμε με ευχαριστία τους πειρασμούς και τις θλίψεις που μας βρίσκουν, δείχνει ότι πράγματι έχουμε την αρετή της υπομονής και της καρτερίας. Το να ευχαριστούμε όμως τον Θεό για ξένες συμφορές είναι χαρακτηριστικό χαιρέκακου ανθρώπου, είναι συμπεριφορά που προκαλεί την οργή τού λυπημένου, τη στιγμή μάλιστα που ο Απόστολος μας προτρέπει *«να κλαίμε μ' εκείνους που κλαίνε» (*Ρωμ. 12, 15*).*

Τί έχουμε να απαντήσουμε σε όλα αυτά; Μήπως πρέπει να σας θυμήσουμε **για ποια πράγματα πρέπει να κλαίμε και να λυπούμαστε;** *«Να χαίρετε»,* λέει ο Κύριος, *«και να αγάλλεσθε, γιατί η αμοιβή σας θα είναι μεγάλη στους ουρανούς»* (*Ματθ. 5, 12*). Και αλλού πάλι λέει: *«Θυγατέρες Ιερουσαλήμ, μην κλαίτε για μένα, αλλά να κλάψετε για τα παιδιά* σας» (*Λουκ. 23, 28*). **Ο Ευαγγελικός, λοιπόν λόγος μας προτρέπει να συμμετέχουμε στο πένθος εκείνων που θλίβονται για τις αμαρτίες τους και να κλαίμε μαζί με όσους χύνουν δάκρυα μετάνοιας**.

Να κλαίμε επίσης και να θρηνούμε γι' αυτούς που παραμένουν αναίσθητοι, επειδή αυτοί δεν γνωρίζουν καν την απώλειά τους. Δεν πρέπει κανείς να λυπάται με τη σκέψη ότι δήθεν έχει παραβεί την εντολή του Θεού, αφού δεν έχει κλάψει για το θάνατο κάποιου ανθρώπου ή γιατί δεν έχει θρηνήσει γοερά μαζί μ' εκείνους που πενθούν. Δεν θα επαινέσω βέβαια τον γιατρό εκείνον που, αντί να θεραπεύει τους αρρώστους, ο ίδιος είναι γεμάτος νοσήματα, ούτε τον κυβερνήτη κάποιου σκάφους, ο οποίος αντί να επιβάλλεται στους ταξιδιώτες και να αγωνίζεται κόντρα στον άνεμο, αντί να ξεπερνά τα κύματα και να στηρίζει όσους φοβούνται, ο ίδιος υποφέρει από ναυτία και παραπαίει, όπως εκείνοι που δεν έχουν καμιά πείρα από θάλασσα και ταξίδια. **Γιατί με έναν τέτοιο άνθρωπο μοιάζει εκείνος που επισκέπτεται όσους πενθούν και δεν τους ωφελεί με το λόγο του, αλλά συμμετέχει στις άπρεπες εκδηλώσεις του πένθους τους**.

Θα πρέπει βέβαια, να συμμετέχει κανείς στον πόνο όσων πενθούν. Γιατί έτσι θα γίνει συμπαθής σ' αυτούς που πάσχουν, εφόσον αυτοί θα αισθάνονται ότι υπάρχει κάποιος συνάνθρωπος που δεν χαίρεται και δεν αδιαφορεί για τον πόνο τους, αλλά αντίθετα, συμπάσχει μαζί τους. Δεν θα πρέπει όμως να πάσχει κανείς περισσότερο από εκείνους που πενθούν, ώστε να ξεσπά σε κραυγές και θρήνους, θέλοντας να συμμερισθεί τον πόνο τους. Ούτε βέβαια, θα πρέπει να μιμείται ζηλότυπα όσους ο πόνος τους τους έχει τυφλώσει.

Μ' άλλα λόγια, **δεν πρέπει, άνθρωπέ μου, να κλείνεσαι στο σπίτι, να φοράς**

μαύρα ρούχα, να αφήνεις τα μαλλιά σου και τα γένια σου, όπως συνηθίζουν να κάνουν όσοι πενθούν. **Γιατί αυτά μεγαλώνουν τη συμφορά και δεν καταπραΰνουν τον πόνο**. Δεν έχεις παρατηρήσει ότι μεγαλώνουν οι πόνοι, όταν σ' ένα τραύμα προστεθεί το πρήξιμο των βουβωνικών αδένων ή στον πυρετό το πρήξιμο της σπλήνας; Δεν ξέρεις πως, αν κανείς τρίψει το πονεμένο μέλος πολύ απαλά, τότε απαλαίνει ο πόνος; **Μην ξύνεις λοιπόν την πληγή εκείνου που πενθεί με την άπρεπη συμπεριφορά σου, ούτε να συμμερισθείς εκείνον που είναι βουτηγμένος στον πόνο. Γιατί αυτός που θέλει να σηκώσει τον πεσμένο, θα πρέπει, ασφαλώς, να διαθέτει περισσότερη δύναμη από εκείνον**. Η γεμάτη περίσκεψη όψη, η σεμνή σε σοβαρότητα και η ήρεμη θλίψη για όσα έχουν συμβεί, **είναι αρκετά για να εκφράσουν τη συμμετοχή του άλλου και τη συμπόνια προς τον πενθούντα**. Όταν πάλι ανοίγεις το στόμα σου για να πεις κάτι, θέλοντας να παρηγορήσεις τον θλιμμένο, **μην αρχίζεις να τον επιπλήττεις σαν εκείνον που ποδοπατάει έναν κατάκοιτο. Γιατί είναι πολύ βαρύ και φορτικό πράγμα η επίπληξη, όταν μάλιστα η ψυχή είναι ταλαιπωρημένη από τη θλίψη**.

Επιπλέον, **δύσκολα κανείς σ' αυτή την κατάσταση δέχεται το λόγο εκείνου που είναι έξω από τον κύκλο των λυπημένων. Τέτοιου είδους λόγια δεν μπορούν ποτέ να φέρουν παρηγοριά και ανακούφιση σε όποιον βρίσκεται σε συμφορά και οδύνη. Θα πρέπει να αφήσεις πρώτα τον πονεμένο να εκφράσει τη θλίψη του, αφήνοντας να φανεί πως νιώθεις τον πόνο του, και μετά με πολλή διάκριση, προσοχή και πραότητα θα πρέπει να ξεστομίσεις λόγια παρηγοριάς, όταν πια αυτός θα έχει ξεσπάσει και θα έχει λίγο χαλαρώσει.**

Το ίδιο κάνουν και όσοι θέλουν να δαμάσουν ένα πουλάρι. Δεν του βάζουν ποτέ από την αρχή το χαλινό, ούτε το τραβούν απότομα προς τα πίσω. Γιατί έτσι τα ζώα μαθαίνουν να ανασηκώνουν τη χαίτη και να ρίχνουν κάτω τον αναβάτη. Αλλά το αφήνουν στην αρχή να ορμήσει με όλη του τη δύναμη και τρέχουν και αυτοί παράφορα μαζί του. Και αφού το πουλάρι κουρασθεί, τότε το παίρνουν, το δαμάζουν και το μαθαίνουν να είναι υπάκουο στο πρόσταγμα του αναβάτη. Αν έτσι κάνει και όποιος επισκέπτεται τον πονεμένο, τότε θα έχει εφαρμογή εκείνο που λέει ο σοφός Σολομώντας: *«Είναι καλό»* λέει, *«να πάει κανείς σε σπίτι που πενθεί, παρά σε σπίτι κάποιου μεθυσμένου»* (*Εκκλ. 7, 2*).

Να κλαις λοιπόν με όσους κλαίνε. Όταν δεις πως κάποιος κλαίει και οδύρεται επειδή μετανοεί για τις αμαρτίες του, κλάψε και εσύ μαζί του με συμπόνια. Έτσι, και τα ξένα παθήματα θα διορθώσεις, αλλά και τα δικά σου πάθη θα πολεμήσεις. Γιατί, όποιος χύνει πικρά δάκρυα για την αμαρτία του συνανθρώπου του, έχει ήδη θεραπεύσει τον εαυτό του, με τα δάκρυα που έχυσε για τον αδελφό. Αυτά τα βιώματα είχε ο προφήτης Δαυίδ όταν

έλεγε: *«Με κατέλαβε θλίψη εξαιτίας των αμαρτωλών που εγκαταλείπουν το νόμο Σου»* (*Ψαλμ. 118, 53*).

Να κλαις για την αμαρτία. Αυτή είναι αρρώστια της ψυχής, είναι θάνατος για την αθάνατη ψυχή. Η αμαρτία είναι αξιοθρήνητο γεγονός και αυτή μπορεί δικαιολογημένα να γίνει αιτία για γοερό και ακατάπαυστο οδυρμό. Μακάρι να χύνονται όλα τα δάκρυα από λύπη για την αμαρτία και να μη σταματά να βγαίνει από τα βάθη της ψυχής ο έμπονος στεναγμός. Ο **Απόστολος** έκλαιγε *«για τους εχθρούς του Σταυρού του Χριστού»* (*Φιλιπ. 3, 18*). Ο **προφήτης Ιερεμίας**, επειδή δεν του αρκούσαν τα φυσικά δάκρυα, ζητούσε να βρει πηγή δακρύων και βαθύ στεναγμό: *«Θα καθήσω»*, λέει, *«και θα κλάψω αυτούς που χάνονται»* (*Ιερεμ. 9, 11*). **Αυτό το δάκρυ είναι εκείνο που μακαρίζει ο Κύριος** (*Ματθ. 5, 4*) **και όχι αυτά που τρέχουν εύκολα από τα μάτια για καθετί δυσάρεστο και με την παραμικρή αφορμή**.

Συνάντησα κάποιους φιλήδονους ανθρώπους, που χρησιμοποιώντας την πρόφαση της λύπης, έπεσαν σε διάφορες εκτροπές, στη μέθη και στην ακόλαστη ζωή και προσπαθούσαν να δικαιολογήσουν την πτώση τους μ' αυτό που λέει ο σοφός Σολομώντας: *«Να προσφέρετε κρασί όταν υπάρχει λύπη»* (*Παροιμ. 31, 6*). Ο σοφός Σολομώντας, βέβαια, **το είπε αυτό, όχι για να δώσει άδεια, ώστε να μεθούν οι άνθρωποι, αλλά για να τονωθεί ο οργανισμός του λυπημένου**. Γιατί, και αν ακόμα αφήσουμε την αλληγορική σημασία αυτού του λόγου —σύμφωνα με την οποία **ως οίνος νοείται η λογική ευφροσύνη**- ούτε το κατά γράμμα νόημα εγγίζει μια τέτοια **κακή ερμηνεία**, την οποία δίνουν οι φιλήδονοι αυτοί άνθρωποι.

Το νόημα του λόγου είναι το εξής: Επειδή εκείνοι που έχουν βαρύ πένθος δύσκολα παρηγορούνται και αμελούν ακόμα και να φάνε, πρέπει να τους φροντίζουμε και να τους περιποιούμαστε, για να στηριχθούν και έτσι να ενισχυθεί η αντοχή τους. Θα στηριχθεί δηλαδή με το ψωμί ο οργανισμός εκείνου που πενθεί και με το λίγο κρασί θα ενισχυθεί η δύναμή του. Όσοι όμως αγαπούν υπερβολικά το κρασί και πέφτουν στη μέθη, δεν καταπραΰνουν την ένταση της λύπης τους, αλλά **ανταλλάσσοντας τα κακά με τα χειρότερα, κάνουν πονηρές συναλλαγές**. **Ανταλλάσσουν δηλαδή την αρρώστια του σώματος με την αρρώστια της ψυχής**. Αυτοί κινούν το βαρίδι της ζυγαριάς και **αφαιρούν τόσο από τη λύπη, όσο ακριβώς προσθέτουν στη φιληδονία**. Το κρασί όμως νομίζω πως πρέπει να βοηθά τη φυσική δύναμη και να μην καταναλώνεται σε τέτοια ποσότητα που ο άνθρωπος να σκοτίζεται και να χάνει τα λογικά του. Με το κρασί δεν θα περάσει ο πόνος, αλλά αντίθετα, θα προστεθεί το πάθος της μέθης στην ψυχή. **Αν ο σωστός λογισμός είναι ο γιατρός της λύπης, τότε η μέθη είναι το μεγαλύτερο κακό που αντιστρατεύεται τη θεραπεία της ψυχής.**

Να θυμάσαι λοιπόν ένα προς ένα όσα μέχρι τώρα είπαμε. Θα καταλάβεις έτσι ότι μπορούμε να εφαρμόσουμε εκείνο που μας παραγγέλλει ο Απόστολος και, αν το τηρήσουμε, ασφαλώς θα ωφεληθούμε. Θα εννοήσεις τότε το πώς θα μπορέσεις να είσαι πάντοτε χαρούμενος -ακολουθώντας πιστά τον σωστό λογισμό- πώς θα μπορείς να προσεύχεσαι αδιάλειπτα και πώς μπορείς για καθετί να ευχαριστείς τον Θεό. Τότε θα διδαχθείς τον τρόπο με τον οποίο θα πρέπει να παρηγορείς τους λυπημένους, ώστε να είσαι πάντα σωστός και τέλειος, με τη δύναμη του Παναγίου Πνεύματος και με την ενοίκηση της Χάρης του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, στον Οποίο ανήκει η δόξα και η δύναμη στους απέραντους αιώνες.

(*Πηγή:* Απόσπασμα από τον Εγκωμιαστικό Λόγο, «Στην αγία Μάρτυρα Ιουλίττα»: P. G. 31, 237- 261, *Απόσπασμα από το βιβλίο «Αλγηδών η αγιότοκος: Η Υπομονή και η Ευχαριστία κατά τους Πατέρες», Εκδόσεις «*ΕΤΟΙΜΑΣΙΑ*» 2010, Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Καρέα)*

"*Η Άλλη Όψις θα ήθελε θερμά να ευχαριστήσει την γερόντισσα της Ιεράς Μονής Τιμίου Προδρόμου Καρέα, για την ευλογία της για την δημοσίευση αποσπάσματος του βιβλίου, που πιστεύουμε πως θα είναι πολύ ωφέλιμο για όλους τους αναγνώστες του.*"

ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ:

Για την Ευχαριστία (Μέγας Βασίλειος)

Για την Υπομονή (Εφραίμ ο Σύρος)

Για την Υπομονή και τη Μακροθυμία (Μέγας Βασίλειος)

Για την Υπομονή που γίνεται για την Αγάπη του Θεού (Αγ. Ισαάκ ο Σύρος)

Για Την Υπομονή και πόσο είναι το κέρδος από τις θλίψεις (Αγ. Ιωάννης Χρυσόστομος)

Υπομονή (Αγ. Δημήτριος του Ροστώφ)

Η θεραπευτική της οργής: Η πραότητα και η υπομονή (Jean Claude Larchet)